

Předkládací zpráva

Vládě ČR je předkládána revize Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů (Strategie romské integrace) 2021–2030 (dále jako „revidovaná Strategie“). Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů (Strategie romské integrace) 2021–2030 (dále jako „Strategie“), která byla schválena usnesením vlády ČR ze dne 10. května 2021 č. 447, počítá v kapitole 12 s názvem „Implementace Strategie“ s dvěma revizemi tohoto dokumentu v průběhu dekády platnosti Strategie. Tento materiál je první revizí Strategie.

Revidovaná Strategie byla vypracována Oddělením národnostních menšin a romských záležitostí Úřadu vlády ČR ve spolupráci s vládní zmocněnkyní pro romské záležitosti, Radou vlády pro záležitosti romské menšiny, jejími poradními orgány (výbory a pracovními skupinami), krajskými koordinátory pro romské záležitosti, zástupci romské občanské společnosti a nestátními neziskovými organizacemi. Všichni tito aktéři se na procesu revize Strategie podíleli účastí na kulatých stolech a připomínkovacím řízení k jednotlivým kapitolám Strategie.

Revidovaná Strategie reflektuje legislativní změny a socioekonomický vývoj, k němuž došlo od schválení původní Strategie v květnu 2021, jako jsou například dopady v té době stále probíhající pandemie covidu-19, na které navázaly dopady války v důsledku ruské agrese proti Ukrajině. Dokument reflektuje také doporučení plynoucí z hodnotících zpráv mezinárodních organizací a institucí, jako jsou Evropská komise či Rada Evropy.

V předkládaném dokumentu byly dále reflektovány zkušenosti z dosavadního plnění Strategie, ať už šlo o revizi splněných opatření, změnu opatření, která byla identifikována jako duplicitní, či reformulaci opatření za účelem dosažení větší srozumitelnosti. V rámci revize Strategie nedošlo k odstranění ani přidání žádných opatření, a to z důvodu kontinuálního vyhodnocování naplňování Strategie a dále z důvodu dosud krátké doby trvání implementace Strategie.

Ve strategickém cíli A: Emancipace, podpora rovnosti, začleňování a participace, se nejvýraznější změny týkaly ukončení realizace projektů financovaných z Fondu EHP a Norska, přičemž daná opatření byla aktualizována tak, aby navazovala na možnosti dalšího programového období. Dále se pak výraznější změny týkaly opatření souvisejících s financováním a činností Muzea romské kultury a jeho pobočky Centra Romů a Sintů v Praze.

Ve Strategickém cíli B: Anticikanismus, došlo především k upřesnění sledování projevů anticikanismu zejména v souvislosti s přijetím právně nezávazné definice anticikanismu vládou ČR (viz usnesení vlády ze dne 10. dubna 2024 č. 233 k právně nezávazné pracovní definici protiromských postojů – anticikanismu). Dále v této části došlo k úpravě používaného názvosloví týkajícího se předsudečného násilí a projevů nenávisti tak, aby bylo v souladu s mezinárodně používanými pojmy. Další změny pak souvisely se změnami ve výborech a pracovních skupinách Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a vznikem nové funkce vládní zmocněnkyně pro romské záležitosti.

Ve Strategickém cíli C: Vzdělávání, byla opatření upravena zejména s ohledem na vývoj legislativy v oblasti školství a sociální práce, resp. ukotvení pozice sociálního pedagoga. Další úpravy pak souvisely s monitoringem počtu romských žáků v souvislosti s výkonem rozsudku D. H. a ostatní proti České republice.

Ve Strategickém cíli D: Bydlení, souvisely nejvýraznější změny s předložením zákona o podpoře bydlení. Změny reflektovaly dopad zákona o podpoře bydlení na zvláště zranitelné skupiny obyvatel včetně Romů. Dále došlo ke změnám, které souvisí se zahájením projektů pro podporu dostupného bydlení – Dostupné bydlení a Nájemní bydlení, byla detailněji

definována opatření týkající se monitoringu rezidenční segregace a také byly přesněji definovány plánované analýzy týkající se situace Romů v oblasti bydlení.

Ve Strategickém cíli E: Zaměstnanost, se hlavní změny týkaly úpravy gestorů a zdrojů financování, a to zejména s ohledem na kompetence Ministerstva práce a sociálních věcí a Úřadu práce ČR. Dále byla daná opatření konzultována s řídicím orgánem Operačního programu Zaměstnanost+, aby bylo možné zajistit jejich financování. Další úpravy pak souvisely s možností sledování společensky odpovědného zadávání veřejných zakázek ze strany vládní zmocněnkyně pro romské záležitosti.

Ve Strategickém cíli F: Zdraví, se nejzásadnější změny týkaly provádění zákona o poskytnutí jednorázové peněžní částky osobám, které byly podrobeny protiprávní sterilizaci. V souvislosti s blížícím se koncem účinnosti zákona byla aktualizována opatření tak, aby navazovala na další směřování monitoringu a evaluace odškodnění protiprávně sterilizovaných osob. Další zásadní změny se týkaly systémového ukotvení Regionálních center podpory zdraví a pozic mediátorů podpory zdraví, vzdělávání lékařů v oblasti interkulturní komunikace a dále také vzdělávání terénních pracovníků pracujících s Romy ohrožených závislostí na návykových látkách.

Ve Strategickém cíli G: Kapacity a zdroje pro implementace strategie, došlo zejména k úpravě názvů odborů a oddělení odpovědných za plnění Strategie. Dále pak byla aktualizována opatření, jejichž plnění nově spadá do gesce vládní zmocněnkyně pro romské záležitosti. Další změny pak souvisely s větším zapojením samotných Romů do rozhodovacích procesů a potřeby vyšší kapacity pro účinné sledování naplňování Strategie.

Do revidované Strategie se v souladu s konsolidací veřejných rozpočtů promítla také snaha o zmírnění administrativní zátěže. Ta se projevila konkrétně v úpravě implementačního mechanismu Strategie, konkrétně v četnosti podávání Zprávy o stavu romské menšiny, jejíž interval byl počínaje rokem 2023 prodloužen na dva roky. Tato změna se však nedotkne předkládání Informace o naplňování Strategie, která bude nadále předkládána každý rok. Zároveň byl u několika opatření přidán nový zdroj financování, kterým by se od roku 2025 mohla stát Technologická agentura České republiky.

Předkládaný materiál může mít pozitivní dopad na rovnost žen a mužů, neboť některá opatření směřují k odstraňování stávajících nerovností mezi ženami a muži z romské menšiny.